

Briselē, 2026. gada 26. augustā
(OR. en)

12326/26

ENFOPOL 282
JAI 1050

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2026. gada 29. jūlijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2026) 408 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI par Direktīvas (ES) 2019/1153, ar ko paredz noteikumus, lai atvieglotu finanšu un citas informācijas izmantošanu noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai par tiem, un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 2000/642/TI, īstenošanu, tostarp novērtējumu par finanšu informācijas definīcijas paplašināšanas nepieciešamību un samērīgumu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 408 final.

Pielikumā: COM(2026) 408 final

EIROPAS
KOMISIJA

Briseļē, 29.7.2026.
COM(2026) 408 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par Direktīvas (ES) 2019/1153, ar ko paredz noteikumus, lai atvieglotu finanšu un citas informācijas izmantošanu noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai par tiem, un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 2000/642/TI, īstenošanu, tostarp novērtējumu par finanšu informācijas definīcijas paplašināšanas nepieciešamību un samērīgumu

1. IEVADS

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1153 (2019. gada 20. jūnijs), ar ko paredz noteikumus, lai atvieglotu finanšu un citas informācijas izmantošanu noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai par tiem, un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 2000/642/TI (turpmāk – Direktīva), kas stājās spēkā 2019. gada 31. jūlijā. Normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kas nepieciešami, lai izpildītu šīs Direktīvas prasības, bija jāstājas spēkā 26 ES dalībvalstīs, kurām šī Direktīva ir saistoša (t. i., visās dalībvalstīs, izņemot Dāniju), līdz 2021. gada 1. augustam.

Direktīvas vispārējais mērķis ir atvieglot tiesībsardzības iestādēm piekļuvi finanšu informācijai¹, tādējādi veicinot plašāku politiku iekšējā tirgus un drošības jomā, lai novērstu un apkarotu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un noziedzīgas darbības. Direktīvā ir izklāstīti noteikumi par to, kā tiesībsardzības iestādēm nodrošināt piekļuvi centralizētiem bankas kontu reģistriem, kas izveidoti 2015. gadā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2015/849² (turpmāk – pašlaik piemērojamā NILL direktīva). Tajā ir arī noteiktas prasības par to, kā sekmēt informācijas apmaiņu starp tiesībsardzības iestādēm un finanšu ziņu vākšanas vienībām nacionālā un pārrobežu mērogā un šo dalībnieku sadarbību ar Eiropolu. Šādai piekļuvei un informācijas apmaiņai piemēro vairākas īpašas datu aizsardzības garantijas.

Šajā ziņojumā ir izvērtēta Direktīvas³ īstenošana, novērtējot to, kā dalībvalstis ir transponējušas Direktīvu savos tiesību aktos. **Lai gan lielākā daļa dalībvalstu ir pareizi transponējušas Direktīvu, joprojām pastāv dažas problēmas.** Tajā pašā laikā, ņemot vērā ES *acquis* stresa pārbaudes principu un Komisijas vienkāršošanas un sloga samazināšanas politiku, ziņojumā tiek novērtēta Direktīvas saikne ar citiem likumdošanas instrumentiem ES līmenī.

Šajā ziņojumā ir iekļauts arī novērtējums par to, vai ir nepieciešams paplašināt Direktīvā ietvertu finanšu informācijas definīciju, un par šāda paplašinājuma samērīgumu. Tas ir paredzēts Direktīvas 21. panta 3. punktā, kurā arī noteikts, ka Komisijai attiecīgā gadījumā ir jāiesniedz tiesību akta priekšlikums. Novērtējums, kura pamatā ir praktizējošiem speciālistiem paredzētas anketas un diskusijas ar finanšu ziņu vākšanas vienībām un tiesībsardzības iestādēm, liecina, ka pastāv daži sarežģījumi saistībā ar tiesībsardzības iestāžu spēju iegūt un apstrādāt finanšu informāciju un ka nesen tika ieviesti daži uzlabojumi un paraugprakses, kas var palīdzēt pārvarēt esošos šķēršļus, neizslēdzot iespēju, ka nākotnē var tikt ieviesti pasākumi, arī finanšu informācijas definīcijas paplašināšana nolūkā uzlabot tiesībsardzības iestāžu spēju īstenot pieeju “sekojiet naudai”, kas ietver finanšu darījumu izmeklēšanu, lai iegūtu informāciju vai pierādījumus par noziegumu, aizdomās turēto vai noziedzīgu tīklu un identificētu nelikumīgi iegūtus līdzekļus, kurus var iesaldēt un konfiscēt.

---

¹ Direktīva attiecas uz dalībvalstu norīkotajām iestādēm, kuru kompetencē ir noziedzīgu nodarījumu novēršana, atklāšana, izmeklēšana vai saukšana pie atbildības par tiem. Tā var attiekties arī uz nodokļu iestādēm un korupcijas apkarošanas aģentūrām, ja tās saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir kompetentas veikt šādus uzdevumus.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV L 141, 5.6.2015., 73. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj>).

³ Direktīvas 21. panta 1. punkts.

Jāatzīmē, ka Direktīvas īstenošana notika saistībā ar ES sistēmas tiesiskā regulējuma turpmākiem uzlabojumiem attiecībā uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu apkaršanu jeb jomu, kurai īpaša uzmanība pievērsta Eiropas iekšējās drošības stratēģijā (*ProtectEU*)⁴. 2024. gadā likumdevēji pieņēma **Sesto nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas tiesību aktu kopumu**, kurā ietilpst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1640 (turpmāk – “jaunā NILL direktīva”)⁵, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1624⁶ **un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1260**⁷, kā arī ir paredzēts izveidot jaunu ES iestādi nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanai⁸, ar ko cita starpā varēs konfiscēt neizskaidrojamu bagātību. Tajā pašā gadā Direktīva tika grozīta⁹, lai iestādēm nodrošinātu pārrobežu piekļuvi informācijai par bankas kontiem. Šis grozījums neietilpst šā īstenošanas ziņojuma tvērumā¹⁰.

Pārstrādātā tiesiskā regulējuma pilnīga ieviešana praksē veicinās finanšu ziņu vākšanu finanšu ziņu vākšanas vienību tīklam un uzlabos tiesībaizsardzības iestāžu, it īpaši līdzekļu atguves dienestu, spēju izsekot nelikumīgus aktīvus.

2. ANALĪZE PAR DIREKTĪVAS TRANSPONĒŠANU DALĪBVALSTĪS

Šajā sadaļā ir aplūkota Direktīvas transponēšana dalībvalstu tiesību aktos, novērtējot valstu normatīvo aktu pilnīgumu un atbilstību Direktīvas prasībām.

2.1. Kompetento iestāžu norīkošana

Saskaņā ar Direktīvas **3. panta 1. punktu** katra dalībvalsts no savām iestādēm, kuru kompetencē ir noziedzīgu nodarījumu novēršana, atklāšana un izmeklēšana vai kriminālvajāšana par tiem, **norīko kompetentās iestādes, kas ir pilnvarotas piekļūt tās valsts centralizētajam bankas kontu reģistram**. Minēto iestāžu vidū jābūt vismaz līdzekļu atguves dienestiem. Saskaņā ar Direktīvas **3. panta 2. punktu** katra dalībvalsts no to valsts iestāžu vidus, kuru kompetencē ir noziedzīgu nodarījumu novēršana, atklāšana un izmeklēšana vai kriminālvajāšana par tiem, norīko kompetentās iestādes, kas var **pieprasīt un saņemt** finanšu informāciju vai finanšu analīzi no finanšu ziņu vākšanas vienības. Visas 26 attiecīgās dalībvalstis ir **pareizi transponējušas** Direktīvas **3. pantu**. Katras dalībvalsts norīkoto

⁴ [EUR-Lex – 52025DC0148 – LV – EUR-Lex.](#)

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1640 (2024. gada 31. maijs) par mehānismiem, kas dalībvalstīm jāievieš, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/1937 un ar ko groza un atceļ Direktīvu (ES) 2015/849 (OV L, 2024/1640, 19.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj>).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1624 (2024. gada 31. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai (OV L, 2024/1624, 19.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj>).

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1260 (2024. gada 24. aprīlis) par aktīvu atgūšanu un konfiskāciju (OV L, 2024/1260, 2.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj>).

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1620 (2024. gada 31. maijs), ar ko izveido Iestādi nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai un groza Regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 1094/2010 un (ES) Nr. 1095/2010 (OV L, 2024/1620, 19.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj>).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1654 (2024. gada 31. maijs), ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/1153 attiecībā uz kompetento iestāžu piekļuvi centralizētiem bankas kontu reģistriem, izmantojot savstarpējās savienojamības sistēmu, un tehniskiem pasākumiem, lai atvieglotu darījumu ierakstu izmantošanu (OV L, 2024/1654, 19.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1654/oj>).

¹⁰ Saskaņā ar Direktīvas 2024/1654 2. pantu “Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs Direktīvas prasības, līdz 2027. gada 10. jūlijam”.

kompetento iestāžu saraksts ir pieejams tīmekļa lapā [Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana – migrācija un iekšlietas – Eiropas Komisija](#)¹¹ un šā ziņojuma pielikumā.

2.2. Kompetento iestāžu piekļuve informācijai par bankas kontiem

Saskaņā ar Direktīvas **4. panta 1. punktu** dalībvalstīm ir jānodrošina, ka kompetentās iestādes, kas norīkotas, ievērojot Direktīvas 3. panta 1. punktu, **ir tiesīgas tieši un nekavējoties piekļūt informācijai par bankas kontiem un veikt meklējumus tajā**, kad tas ir vajadzīgs tām noteikto pienākumu izpildei nolūkā novērst, atklāt un izmeklēt smagu noziedzīgu nodarījumu vai veikt kriminālvajāšanu par to vai sniegt atbalstu izmeklēšanai par smagu noziedzīgu nodarījumu. Direktīvas **5. pantā** ir ietverti **nosacījumi**, saskaņā ar kuriem kompetentās iestādes ir tiesīgas piekļūt informācijai par bankas kontiem un veikt meklējumus tajā: meklējumus centralizētos bankas kontu reģistros katrā gadījumā atsevišķi veic tikai īpaši norīkots katras kompetentās iestādes personāls, ievērojot augstus konfidencialitātes standartus, un dalībvalstīm jānodrošina, ka ir ieviesti tehniski un organizatoriski pasākumi, kas nodrošina datu drošību.

Direktīvas **6. pantā** ir noteikts, ka iestādēm, kas uztur bankas kontu reģistrus, jānodrošina, ka katru reizi tiek saglabāti **ieraksti par** norīkoto kompetento iestāžu **piekļuvi informācijai un veikto meklēšanu**, un ir arī precizēts šādu ierakstu minimālais saturs: atsauce uz datni; vaicājuma vai meklējuma datums un laiks; vaicājuma vai meklējuma veikšanai izmantoto datu veids; rezultātu identifikatori; tās norīkotās kompetentās iestādes nosaukums, kura veikusi pieprasījumu vai meklēšanu reģistrā; tās amatpersonas lietotāja identifikators, kas veikusi vaicājumu vai veikusi meklējumu. Turklāt ieraksti ir regulāri jāpārbauda datu aizsardzības speciālistiem, kā arī tie pēc pieprasījuma ir jādara pieejami valsts kompetentajai uzraudzības iestādei un jādzēš piecus gadus pēc to izveides.

Kopumā iepriekš minēto Direktīvas pantu **transponēšana** dalībvalstu tiesību aktos **nodrošina**, ka kompetentajām iestādēm ir **ātra piekļuve informācijai par bankas kontiem**, vienlaikus garantējot datu drošību.

Vairākas dalībvalstis ir nepareizi transponējušas dažas 5. pantā noteiktās prasības. Tas īpaši attiecas uz prasību par to, ka personālam jāievēro augsti profesionālie konfidencialitātes un datu aizsardzības standarti, ka attiecīgajam personālam ir jābūt augstākā mērā godprātīgam un ka tam ir atbilstošas prasmes, un arī prasību par tehniskiem un organizatoriskiem pasākumiem, kas nodrošina datu drošību atbilstoši augstiem tehnoloģiskajiem standartiem. Tomēr jāatzīmē, ka vairākas dalībvalstis praksē piemēro šīs prasības, neraugoties uz to, ka to valsts tiesību aktos nav konkrētu tiesisko normu.

Visas attiecīgās dalībvalstis uztur ierakstus, lai uzraudzītu norīkoto kompetento iestāžu piekļuvi informācijai par bankas kontiem un veikto meklēšanu. Tomēr joprojām pastāv dažas atbilstības problēmas. Dīvos gadījumos ierakstus uztur struktūras, kuras piekļūst informācijai, nevis valsts centralizētā bankas kontu reģistra operators. Dažos gadījumos transponēšanas noteikumos nav nodrošināts, ka ierakstos ir iekļauta visa nepieciešamā informācija, vai noteiktie ierakstu glabāšanas termiņi neatbilst Direktīvā noteiktajiem pieciem gadiem.

Jāatzīmē, ka Direktīvas 6. pantā noteiktās prasības ir konkrētākas nekā vispārīgās prasības attiecībā uz personas datu apstrādi, kas ir noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā

¹¹ Tiešā saite: https://home-affairs.ec.europa.eu/competent-authorities-designated-pursuant-article-3-directive-eu-20191153_lv.

(ES) 2016/680¹², paredzot aizsardzības pasākumus, kas atbilst Direktīvā paredzētajai informācijas piekļuvei. Konstatētās transponēšanas nepilnības bieži ir saistītas ar to, ka Direktīvā noteiktās prasības ir konkrētākas nekā Direktīvā (ES) 2016/680 noteiktās prasības. Piemēram, lai gan minētās direktīvas 25. panta 1. punktā ir noteikts, ka pēc pieprasījuma uzraudzības iestādei jādara pieejami ieraksti, kas “rada iespēju noteikt šādu darbību pamatojumu, datumu un laiku, un, ciktāl iespējams, tās personas identificēšanu, kura aplūkoja vai izpaua personas datus”, savukārt Direktīvas 6. pantā ir noteiktas stingrākas prasības, t. i., ir jāreģistrē vai nu rezultātu unikālais identifikators, vai atsauce uz valsts datni, kā arī ir noteikts, ka datu aizsardzības speciālistiem, kas ir atbildīgi par centralizētiem bankas kontu reģistriem, ir uzlikts pienākums regulāri pārbaudīt ierakstus, un noteikti konkrēti ierakstu glabāšanas termiņi, pēc kuru beigām tie ir jādzēš.

2.3. Informācijas apmaiņa starp kompetentajām iestādēm un finanšu ziņu vākšanas vienībām valsts mērogā un starp kompetentajām iestādēm vai finanšu ziņu vākšanas vienībām starptautiskā mērogā

Direktīvas III nodaļā (7.–10. pants) ir ietverti noteikumi, lai veicinātu sadarbību valsts mērogā starp finanšu ziņu vākšanas vienībām un tiesībaizsardzības iestādēm, saskaņā ar kuriem finanšu ziņu vākšanas vienības sniedz finanšu informāciju un analīzi tiesībaizsardzības iestādēm un tiesībaizsardzības iestādes sniedz tiesībaizsardzības informāciju finanšu ziņu vākšanas vienībām. Minētajos pantos ir paredzēta iespēja šādu informāciju nosūtīt uz citām dalībvalstīm, kā arī ir paredzēti noteikumi par informācijas apmaiņu starp dažādu dalībvalstu finanšu ziņu vākšanas vienībām un par tās informācijas apmaiņu ar citu dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādēm, ko tiesībaizsardzības iestādes ieguvušas no savām finanšu ziņu vākšanas vienībām.

2.3.1. Informācijas apmaiņa starp kompetentajām iestādēm un finanšu ziņu vākšanas vienībām valsts mērogā

Direktīvas 7. pantā ir noteikts, ka finanšu ziņu vākšanas vienībām pēc pieprasījuma un katrā gadījumā atsevišķi ir pienākums sadarboties ar savas valsts norīkotajām kompetentajām iestādēm, kas minētas Direktīvas 3. panta 2. punktā, sniedzot to rīcībā esošo **finanšu informāciju** vai sagatavotās **finanšu analīzes**. Direktīvas 7. panta 2. un 4. punktā ir paredzēti papildu **nosacījumi**, kas reglamentē šādu informācijas apmaiņu: lēmums par informācijas izplatīšanu ir jāpieņem finanšu ziņu vākšanas vienībai, un tā var noraidīt pieprasījumu dažādu iemeslu dēļ, piemēram, ja informācijas sniegšana negatīvi ietekmētu notiekošo izmeklēšanu vai analīzi, pieprasītās informācijas izpaušana būtu nesamērīga ar fiziskas vai juridiskas personas leģitīmajām interesēm vai pieprasījuma nolūks ir nesvarīgs. Saskaņā ar Direktīvas 7. panta 3. punktu finanšu ziņu vākšanas vienībām ir jāpaskaidro jebkurš atteikums atbildēt uz pieprasījumu, savukārt kompetentā iestāde var izmantot šādu informāciju citiem mērķiem, nevis tiem, kas tika sākotnēji apstiprināti, tikai ar attiecīgās finanšu ziņu vākšanas vienības iepriekšēju piekrišanu.

Dažās dalībvalstīs ir nebūtiskas nepilnības: viena dalībvalsts šā panta transponēšanā izmanto vispārīgos noteikumus par iestāžu sadarbību, cita dalībvalsts atsauca uz terorisma finansēšanu, nelikumīgi iegūto līdzekļu legalizēšanu un predikatīviem nodarījumiem, nevis atsauca uz Direktīvas piemērošanas jomu, t. i., smagiem noziegumiem, savukārt cita dalībvalsts neļauj

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (OV L 119, 4.5.2016., 89. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj>).

finanšu ziņu vākšanas vienībai atbildēt uz visu norīkoto iestāžu pieprasījumiem – tās drīkst atbildēt tikai tiesu iestāžu pieprasījumiem. Tāpat ir ar papildu nosacījumiem attiecībā uz informācijas apmaiņu, jo dažās dalībvalstīs joprojām ir transponēšanas nepilnības.

Saskaņā ar Direktīvas **8. pantu** dalībvalstīm ir jānodrošina, ka tās norīkotajām kompetentajām iestādēm ir pienākums savlaicīgi atbildēt uz valsts finanšu ziņu vākšanas vienības veiktiem tiesībaizsardzības informācijas pieprasījumiem, katru gadījumu izskatot atsevišķi, ja informācija ir nepieciešama nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, saistīto predikatīvo nodarījumu un teroristu finansēšanas novēršanai, atklāšanai un apkarošanai.

Visas 26 dalībvalstis ir ļāvušas savām finanšu ziņu vākšanas vienībām atbildēt uz norīkoto kompetento iestāžu veiktiem finanšu informācijas vai analīzes pieprasījumiem, un ir uzlikušas par pienākumu attiecīgajām iestādēm atbildēt uz finanšu ziņu vākšanas vienību veiktiem tiesībaizsardzības informācijas pieprasījumiem.

Novērtējot Direktīvas 7. un 8. panta piemērošanu plašākā kontekstā, būtu jāuzsver divi aspekti. Pirmkārt, no 2024. gada jaunajā NILLN direktīvā ir īpaši detalizēti reglamentētas atbildes uz kompetento iestāžu informācijas pieprasījumiem un piekļuvi tiesībaizsardzības informācijai, nosakot tādus principus kā finanšu ziņu vākšanas vienību autonomija informācijas izplatīšanā un finanšu ziņu vākšanas vienību tiešas piekļuves tiesībaizsardzības informācijai sekmēšana¹³. Jaunā NILLN direktīva ne tikai dažos aspektos pārsniedz Direktīvas prasības, bet arī dažas attiecīgo jaunās NILLN direktīvas un Direktīvas noteikumu nebūtiskas neatbilstības un pārklāšanās var radīt nenoteiktību attiecībā uz to, kā valstu iestādes īsteno abus instrumentus¹⁴. Otrkārt, kā sīkāk izklāstīts šā ziņojuma III iedaļā sniegtajā analīzē, daudzas dalībvalstis ir izveidojušas efektīvus mehānismus sadarbībai starp finanšu ziņu vākšanas vienībām un tiesībaizsardzības iestādēm, piemēram, norīkojot sadarbības koordinatorus, kuri savus pienākumus veic citu dalībvalstu birojā, un izveidojot aģentūru darba grupas, kuru pienākumi pārsniedz Direktīvā noteikto pieprasījuma un atbildes sniegšanas modeli.

2.3.2. Informācijas apmaiņa starp dažādu dalībvalstu finanšu ziņu vākšanas vienībām

Saskaņā ar Direktīvas **9. pantu** dalībvalstīm ir jānodrošina, ka izņēmuma un steidzamos gadījumos to finanšu ziņu vākšanas vienības ir tiesīgas apmainīties ar finanšu informāciju vai finanšu analīzi, kas var būt būtiska tādas informācijas apstrādei vai analīzei, kura ir saistīta ar terorismu vai tādu organizēto noziedzību, kas saistīta ar terorismu.

Visas 26 dalībvalstis ir pareizi transponējušas šo prasību. Šajā kontekstā jānorāda, ka kopš 2024. gada maija ar jaunās NILLN direktīvas 31. panta 7. punktu ir paplašināta Direktīvas

¹³ Sk. jo īpaši jaunās NILLN direktīvas 21. panta 1. punkta c) apakšpunktu, kurā ir noteikts, ka finanšu ziņu vākšanas vienībām ir tieša vai netieša piekļuve tiesībaizsardzības iestāžu informācijai (šīs direktīvas 21. panta 3. punktā ir precizēts, ka, “kad vien iespējams, finanšu ziņu vākšanas vienībai tiek piešķirta tieša piekļuve” šādai informācijai), un šīs direktīvas 22. pantu, kurā ir noteikts, ka finanšu ziņu vākšanas vienībām jāspēj laikus atbildēt uz pamatotiem informācijas pieprasījumiem, ko iesniegušas attiecīgas iestādes un kuru pamatā ir bažas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, tās predikatīvajiem nodarījumiem vai teroristu finansēšanu.

¹⁴ Piemēram, jaunajā NILLN direktīvā ir noteikts, ka finanšu ziņu vākšanas vienībai ir tieša piekļuve tiesībaizsardzības informācijai (lai gan Direktīvas 8. pantā ir noteikts, ka piekļuve jāsniedz, katru gadījumu izskatot atsevišķi), finanšu ziņu vākšanas vienībai ir jāatbild publiskām iestādēm, kuru uzdevums ir izmeklēt vai saukt pie atbildības par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, tās predikatīviem nodarījumiem vai teroristu finansēšanu vai kuras uzdevums ir izsekot, izņemt vai iesaldēt un konfiscēt noziedzīgi iegūtus līdzekļus (lai gan Direktīvas 7. pantā ir noteikts, ka finanšu ziņu vākšanas vienībai ir jāatbild tikai norīkotajām iestādēm), un tajā ir noteikts, ka iestādei ir jāsniedz komentāri finanšu ziņu vākšanas vienībai, bet Direktīvā šāds pienākums nav paredzēts.

9. pantā noteiktā prasība, nosakot, ka pamatotos un steidzamos gadījumos finanšu ziņu vākšanas vienībām atbilde uz citas vienības pieprasījumu ir jāsniedz ne vēlāk kā vienas darba dienas laikā. Šī jaunā prasība nodrošina lielāku skaidrību par finanšu ziņu vākšanas vienību pienākumiem situācijās, uz kurām ir attiecināms Direktīvas 9. pants, piemēram, nosakot vienas darba dienas termiņu informācijas sniegšanai, turklāt šīs prasības darbības joma ir plašāka, jo tā neaprobežojas tikai ar terorismu vai ar terorismu saistītu organizēto noziedzību.

2.3.3. Informācijas apmaiņa starp dažādu dalībvalstu kompetentajām iestādēm

Direktīvas **10. panta 1. punktā** ir noteikta prasība dalībvalstīm nodrošināt, ka pēc pieprasījuma un katrā gadījumā atsevišķi tās norīkotās **kompetentās iestādes var apmainīties ar citas dalībvalsts norīkoto kompetento iestādi ar finanšu informāciju vai finanšu analīzi**, kas iegūta no to finanšu ziņu vākšanas vienībām. Saskaņā ar šo noteikumu šī informācija ir izmantojama tikai tam mērķim, kuram tā tika prasīta vai sniegta. Minēto informāciju drīkst izmantot citiem mērķiem vai nodot jebkurai citai iestādei tikai tad, ja ir saņemta iepriekšēja piekrišana no tās finanšu ziņu vākšanas vienības, kura ir sniegusi informāciju.

Dalībvalstis ir nodrošinājušas, ka to **norīkotās kompetentās iestādes var apmainīties ar informāciju, ko sniedz to finanšu ziņu vākšanas vienība, ar attiecīgajām iestādēm** citās dalībvalstīs, taču dažās dalībvalstīs joprojām pastāv dažas transponēšanas nepilnības. Piemēram, vienas dalībvalsts tiesību aktos ir paredzēts, ka tās norīkotā kompetentā iestāde var apmainīties ar personas datiem ar dalībvalstīm, plaši aptverot, t. i., nenorādot tieši, finanšu informāciju vai finanšu analīzi. Divās dalībvalstīs Direktīvas 10. pants tika transponēts, nesniedzot skaidru atsauci uz mērķa ierobežojumu vai iepriekšēju piekrišanu. Tomēr ierobežojums attiecībā uz sākotnējo mērķi un finanšu ziņu vākšanas vienības, kura sniedz informāciju, iepriekšēju piekrišanu tagad ir nostiprināts jaunās NILL direktīvas 34. pantā. Minētajā pantā ir noteikts, ka finanšu ziņu vākšanas vienības var noteikt konkrētus ierobežojumus attiecībā uz tās informācijas izmantošanu, ko tā sniedz citu dalībvalstu finanšu ziņu vākšanas vienībām, un attiecīgās finanšu ziņu vākšanas vienībai jāsniedz iepriekšēja piekrišana izplatīt informāciju citas dalībvalsts finanšu ziņu vākšanas vienībai. Iepriekšēja piekrišana ir jāsniedz nekavējoties, un to drīkst atteikt tikai konkrētos apstākļos.

Vēl jāatzīmē, ka jaunās NILLN direktīvas 34. pants ir *lex specialis* attiecībā pret Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2023/977¹⁵, kurā jau ir ietverti detalizēti organizatoriski un procesuāli noteikumi, lai nodrošinātu atbilstošu un efektīvu informācijas apmaiņu starp dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm, tai skaitā par vienotajiem kontaktpunktiem un skaidru termiņu noteikšanu informācijas apmaiņai. Tas, ka Direktīva ir *lex specialis* attiecībā pret Direktīvu (ES) 2023/977, nozīmē to, ka finanšu informācijas un analīzes apmaiņai starp tiesībsardzības iestādēm piemēro citus noteikumus, kas atšķiras no Direktīvā (ES) 2023/977 (2. panta 4. punktā) norādītā informācijas veida: Direktīvas 7.–10. pantā nav noteikti termiņi, kas nodrošinātu, ka finanšu ziņu vākšanas vienības un kompetentās iestādes ātri apmainās ar finanšu informāciju vai analīzi pārrobežu mērogā, un nav ietverti noteikumi, kas nodrošinātu, ka vienotie kontaktpunkti ir informēti par šādu apmaiņu. Šādas atšķirības neatbilst realitātei, jo sadarbojoties konkrētā izmeklēšanā, iestādes bieži apmainās ar informāciju par konkrētās lietas faktiem un apstākļiem, bet finanšu informācija ir tikai daļa no pavadieniem un pierādījumiem. Šādi atšķirīgi noteikumi attiecībā uz finanšu informācijas apmaiņu salīdzinājumā ar citiem informācijas veidiem varētu radīt praktiskus sarežģījumus un

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/977 (2023. gada 10. maijs) par informācijas apmaiņu starp dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm un ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2006/960/TI (OV L 134, 22.5.2023., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/977/oj>).

neatspoguļo tiesībaizsardzības iestāžu darba praksi.

2.4. Informācijas apmaiņa ar Eiropolu

Direktīvas IV nodaļa reglamentē **tiesībaizsardzības iestāžu un finanšu ziņu vākšanas vienību informācijas apmaiņu ar Eiropolu**. Direktīvas 11. un 12. pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka to kompetentās iestādes un finanšu ziņu vākšanas vienības ir tiesīgas sniegt Eiropolam informāciju par bankas kontiem (kompetentajām iestādēm) un finanšu informāciju vai analīzi (finanšu ziņu vākšanas vienībām), ja ir saņemts pienācīgi pamatots pieprasījums un katrā gadījumā atsevišķi. Direktīvas 12. panta 3. punktā ir noteikts, ka finanšu ziņu vākšanas vienībām ir pienācīgi jāpaskaidro katrs gadījums, kad pieprasījums netiek izpildīts. Direktīvas **13. panta 1. punktā** ir noteikts, ka informācijas apmaiņai ar Eiropolu jānotiek elektroniski, izmantojot *SIENA* vai attiecīgā gadījumā – *FIU.Net*. Direktīvas **14. pantā** ir noteiktas **prasības** Eiropolam attiecībā uz datu aizsardzību, piemēram, saskaņā ar Direktīvas IV nodaļu saņemtās informācijas apstrāde ir atļauta tikai īpaši norīkotam personālam un par katru informācijas apmaiņu ir jāinformē Eiropola datu aizsardzības inspektors.

Kopumā attiecīgās dalībvalstis ir pareizi transponējušas šos noteikumus, taču joprojām pastāv dažas problēmas ar transponēšanu, piemēram, nav skaidru atsauču uz *SIENA/FIU.Net* vai finanšu ziņu vākšanas vienību paskaidrojumiem par to, kāpēc netiek izpildīts Eiropola pieprasījums. Tomēr pat tajās dalībvalstīs, kurās nav ieviesti skaidri noteikumi, *SIENA* un *FIU.Net* ir standarta saziņas kanāls starp Eiropolu un attiecīgi tiesībaizsardzības iestādēm un finanšu ziņu vākšanas vienībām. Kā aprakstīts šā ziņojuma 3. iedaļā sniegtajā analīzē, šie noteikumi ir uzlabojuši Eiropola bankas kontu un finanšu informācijai.

2.5. Papildu noteikumi attiecībā uz personas datu apstrādi un uzraudzību

Direktīvas V nodaļā ir ietverti papildu noteikumi attiecībā uz personas datu apstrādi, un tajā ir reglamentēta informācijas apmaiņa starp finanšu ziņu vākšanas vienībām un tiesībaizsardzības iestādēm gan valsts, gan pārrobežu mērogā, vai starp finanšu ziņu vākšanas vienībām un Eiropolu, kā norādīts 15. pantā, kurā ir noteikta V nodaļas noteikumu darbības joma.

Direktīvas **16. pantā** ir **noteikts, ka sensitīvu personas datu**, piemēram, informācijas, kas atklāj personas rases vai etnisko piederību vai politiskos uzskatus, apstrādei jāpiemēro atbilstoši aizsardzības pasākumi un ka šāda apstrāde **jāveic saskaņā ar piemērojamajiem datu aizsardzības noteikumiem**. Turklāt šādu datu apstrādi drīkst veikt tikai ir īpaši apmācīts pārziņa pilnvarots personāls, ievērojot datu aizsardzības speciālista norādījumus. Prasība par to, ka sensitīvus personas datus drīkst apstrādāt tikai īpaši apmācīts pilnvarots personāls, **ne vienmēr ir atspoguļota valstu tiesību aktos**. Šādas transponēšanas nepilnības varētu būt saistītas ar to, ka, lai gan Direktīvā (ES) 2016/680, kas pieņemta pirms šīs Direktīvas, jau ir paredzēta vispārēja prasība nodrošināt atbilstošus aizsardzības pasākumus sensitīvu datu apstrādē, tajā nav skaidri norādīta prasība par īpaši apmācītu un pilnvarotu personālu. Jāatzīmē, ka šāda konkrēta prasība nav noteikta citos jaunākajos Savienības tiesību aktos, kuros tiek reglamentēta informācijas apmaiņa, kāda ir līdzīga Direktīvā noteiktajai. Tāpēc ir jāņem vērā dažādu noteikumu ietekme uz iestādēm, kuras apstrādā līdzīgus datus, t. i., viens noteikumu kopums attiecībā uz sensitīviem datiem vispārējās situācijās un otrs, kad tiek apstrādāti finanšu informācijā iekļauti sensitīvi dati vai finanšu ziņu vākšanas vienības apmainās ar informāciju steidzamos gadījumos, kas saistīti ar terorismu.

Turklāt Direktīvas **17. pantā** ir **noteikta prasība dalībvalstīm nodrošināt, ka attiecībā uz katru informācijas apmaiņu tiek glabāti ieraksti**, kuros jāiekļauj informācijas pieprasītājas

organizācijas nosaukums un kontaktinformācija un attiecīgā darbinieka vārds, uzvārds un kontaktinformācija, atsauc uz valsts lietu, pieprasījumu priekšmets un visi šādu pieprasījumu izpildes pasākumi. Šie ieraksti jāglabā piecus gadus un pēc pieprasījuma jādara pieejami valsts uzraudzības iestādei. **Dalībvalstis ir saskārušās ar vairākām problēmām saistībā ar šā noteikuma transponēšanu**, piemēram, tiesību aktos nav sniegtas skaidras prasības reģistrēšanai, pat ja praksē reģistrēšana tiek veikta, vai ir noteikts, ka jāreģistrē tikai konkrētas informācijas apmaiņas (piemēram, vienā dalībvalstī tiek reģistrēti tikai finanšu ziņu vākšanas vienības pieprasījumi).

Šķiet, ka šīs problēmas dažos gadījumos izriet no tā, ka Direktīvas 17. pantā noteiktās prasības ir **konkrētākas nekā vispārējais datu aizsardzības noteikumu regulējums, ko piemēro tiesībaizsardzības iestādēm** un kas paredz, ka ieraksti ir jāreģistrē tikai tad, ja tiek izmantotas automatizētas apstrādes sistēmas. Turklāt, lai labāk izprastu Direktīvas 17. panta ietekmi, ir jāņem vērā, ka šajā pantā noteiktās prasības pārsniedz citu nesenāku Savienības tiesību aktu prasības, kas reglamentē informācijas apmaiņu starp iestādēm, piemēram, Direktīvā (ES) 2024/1260, jaunajā NILLN direktīvā vai Direktīvā (ES) 2023/977 noteiktās prasības, kuras ir mazāk detalizētas attiecībā uz ierakstu reģistrēšanu un saskaņā ar kurām vienotajam kontaktpunktam jāievieš vienota elektroniska lietu pārvaldības sistēma. Cita starpā būtu jāprecizē, vai šādās lietu pārvaldības sistēmās jau tiek reģistrēta daļa Direktīvā minētās informācijas apmaiņas, ciktāl tiesībaizsardzības iestādes bieži apmainās ar datiem par finanšu darbībām kopā ar citu būtisku informāciju, kas saistīta ar izmeklēšanu.

Jāņem vērā arī tas, ka Direktīvas 17. pantā noteiktā prasība veikt reģistrēšanu rada administratīvu slogu. Ir jāreģistrē informācijas apmaiņa starp 26 finanšu ziņu vākšanas vienībām un kopumā aptuveni 200 norīkotām kompetentajām iestādēm, no kurām dažām, piemēram, tiesām vai tiesībaizsardzības iestādēm, ir simtiem nodaļu vai departamentu.

Visbeidzot, Direktīvas 19. pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāvēl un jāsniedz Komisijai **statistika par meklējumu skaitu centralizētajā bankas kontu reģistrā**, dati, ar kuriem mērīts atbilstīgi Direktīvai izdoto informācijas pieprasījumu daudzums, dati par turpmākajiem pasākumiem, kas veikti saistībā ar pieprasījumiem, dati, ar kuriem mērīts laiks no pieprasījuma saņemšanas, kādā iestāde atbild uz pieprasījumu, un dati, ar kuriem mērītas ar šo Direktīvu aptvertajiem iekšzemes un pārrobežu pieprasījumiem atvēlēto cilvēkresursu vai IT resursu izmaksas.

Kopumā šīs nodaļas noteikumi joprojām rada vairākas transponēšanas problēmas, kas bieži vien ir saistītas ar vairāku likumdošanas instrumentu mijiedarbību. Vairākos gadījumos praksē ir novērota atbilstība, neraugoties uz to, ka valstu tiesību aktos nav skaidru atsauču.

3. FINANŠU INFORMĀCIJAS DEFINĪCIJAS PAPLAŠINĀŠANAS NEPIECIEŠAMĪBAS UN SAMĒRĪGUMA NOVĒRTĒJUMS

Šajā sadaļā ir novērtēts, vai ir Direktīvā ietvertās finanšu informācijas definīcijas paplašināšana ir nepieciešama un samērīga, un attiecīgi tādas informācijas apjoms, kas saskaņā ar Direktīvu ir pieejama tiesībaizsardzības iestādēm.

Direktīvā 2019/1153 ir izveidota sistēma, saskaņā ar kuru katrā dalībvalstī finanšu ziņu vākšanas vienība pēc pieprasījuma var sniegt noteiktām kompetentajām iestādēm finanšu informāciju, kas definēta kā “jebkāda veida informācija vai dati, piemēram, dati par finanšu aktīviem, līdzekļu apriti vai finanšu darījumdarbības attiecībām, kas jau ir *FIU* rīcībā”. Pēc tam kompetentās iestādes var nodot šo informāciju saviem partneriem citās dalībvalstīs. Direktīvas **21. panta 3. punktā ir noteikts**, ka Komisijai jāsniedz **ziņojums** Eiropas Parlamentam un

Padomei, **par to, vai ir nepieciešams un ir samērīgi paplašināt finanšu informācijas definīciju**, to attiecinot arī uz jebkura veida **informāciju vai datiem, kas ir publisku iestāžu vai atbildīgo subjektu rīcībā un kas ir pieejami finanšu ziņu vākšanas vienībām, neveicot piespiedu pasākumus** saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

Attiecībā uz šo prasību šajā sadaļā ir novērtēts, vai kompetentajām iestādēm ir jāspēj iegūt ne tikai informāciju, kas jau ir finanšu ziņu vākšanas vienību rīcībā, bet arī citu būtisku informāciju, piemēram, no privātiem uzņēmumiem un citām iestādēm, it īpaši ar finanšu ziņu vākšanas vienības starpniecību.

Šā novērtējuma pamatā ir anketas, kuras Eiropas Komisija nosūtīja, lai uzzinātu finanšu ziņu vākšanas vienību un tiesībaizsardzības iestāžu viedokli, un uz kurām atbildēja 16 finanšu ziņu vākšanas vienības un 19 tiesībaizsardzības iestādes no 13 dalībvalstīm, kā arī diskusijas, kas notika 2024. gada novembra sanāksmē ar tiesībaizsardzības ekspertiem no visām dalībvalstīm, lai izpētītu, kā pastiprināt centienus cīņā pret noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem. Anketas rezultāti tika apspiesti ES finanšu ziņu vākšanas vienību platformā 2025. gada jūnijā.

Kopumā ieinteresēto personu atsauksmes liecina, ka **pēdējos gados ir panākts ievērojams progress tiesībaizsardzības iestāžu spējā piekļūt finanšu datiem**. Tas ir panākts, pateicoties Direktīvas 2019/1153 īstenošanai un īpaši tam, ka tajā tiesībaizsardzības iestādēm ir paredzēta tieša piekļuve bankas kontu reģistriem. Tas ir saistīts arī ar dalībvalstu uzlaboto informētību, kas savukārt sekmē resursu palielināšanu, tehnisko attīstību un ciešāku sadarbību starp valstu iestādēm. Tas īpaši attiecas uz sadarbību starp tiesībaizsardzības iestādēm un finanšu izlūkošanas vienībām: visas finanšu ziņu vākšanas vienības pēc pieprasījuma var kompetentajām iestādēm sniegt informāciju, kas jau ir to rīcībā, it īpaši informāciju, ko atbildīgie subjekti iepriekš nosūtījuši finanšu ziņu vākšanas vienībām savas ziņošanas darbības ietvaros un ko sniegušas attiecīgās finanšu ziņu vākšanas vienības.

Šādai informācijas sniegšanai piemēro noteiktus nosacījumus, jo īpaši paredzot iespēju finanšu ziņu vākšanas vienībai saskaņā ar NILL direktīvas 33. un 34. pantā noteikto autonomijas principu noraidīt pieprasījumu saskaņā ar direktīvā paredzētajiem atteikuma pamatiem un ierobežot sniegtās informācijas izmantošanu “tikai ziņu vākšanas nolūkā”, izslēdzot jebkādu iespējamu izmantošanu kā pierādījumu kriminālprocesā. Vairākas tiesībaizsardzības iestādes, tolaik atsaucoties uz Ceturtās direktīvas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu 55. pantu¹⁶, **norādīja, ka ierobežojums izmantot informāciju tikai ziņu vākšanas nolūkā ir būtisks šķērslis**¹⁷. Puse no finanšu ziņu vākšanas vienībām, kuras atbildēja uz anketas

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV L 141, 5.6.2015., 73. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj>).

¹⁷ Šis ierobežojums cita starpā izriet no tā, ka finanšu ziņu vākšanas vienības veic aizdomīgu faktu analīzi, bet parasti nav tiesīgas novērtēt, vai noziegumi tiek izdarīti vai bija izdarīti. Pēc tam pierādījumu apmaiņa tiek veikta, izmantojot *ad hoc* tiesībaizsardzības vai tiesu iestāžu sadarbības mehānismus un kanālus. Sk. ES FIU platformā pieejamo dokumentu “Informācijas apkopošana un trūkumu analīze par ES FIU pilnvarām un šķēršļiem informācijas ieguvei un apmaiņai” (2016. gads). Pieejams tīmekļa vietnē: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/expertGroupAdditionalInfo/33583/download>.

Līdzīga problēma attiecībā uz nodokļu informācijas apmaiņu tika novērsta, kad stājās spēkā Padomes Direktīva (ES) 2023/2226 (2023. gada 17. oktobris), ar ko groza Direktīvu 2011/16/ES par administratīvu sadarbību nodokļu jomā, kurā ir noteikts, ka šādu informāciju “var izmantot, lai novērtētu, pārvaldītu un

jautājumiem, ne tikai spēja dalīties to rīcībā esošajā informācijā, bet arī norādīja, ka tās var tiesībsardzības iestādēm sniegt konkrētu informāciju, kas ir atbildīgo subjektu vai citu publisko iestāžu rīcībā, galvenokārt kriminālprocesa gaitā un ar tiesas atļauju.

Papildus Direktīvā paredzētajai pieprasījuma un atbildes loģikai praktizējošie speciālisti ir norādījuši uz praksi, kas neietilpst Direktīvas darbības jomā, bet kurai būtu izšķiroša nozīme **aģentūru sadarbības** uzlabošanā ar finanšu ziņu vākšanas vienībām, piemēram, sadarbības koordinators norīkošana tiesībsardzības iestādēs, kuri sadarbojas ar finanšu ziņu vākšanas vienībām un otrādi, ilgtermiņa vai *ad hoc* aģentūru sadarbības struktūras un publiskā un privātā sektora partnerības. Šie dažādie **modeļi** tika izstrādāti dažu pēdējo gadu laikā, un tie **ļauj apmainīties ar informāciju, kas bieži ir ātrāk un efektīvāk nekā sniegt atbildes uz informācijas pieprasījumiem.**

Eiropols ir ziņojis arī par ievērojamiem ieguvumiem, ko tam sniedz Direktīvā ietvertie noteikumi, jo var iesniegt pieprasījumus kompetentajām iestādēm un finanšu ziņu vākšanas vienībām par bankas kontu un finanšu informāciju. **2023./2024. gadā tas iesniedza vairāk nekā 160 pieprasījumus un uz 75 % no tiem saņēma atbildi.** Šī informācija un papildu kontrolpārbaudes izrādījās būtiskas, lai identificētu iepriekš nezināmus augsta līmeņa aizdomās turētos, atklātu slēptus sakarus, analizētu noziedzīgas finanšu shēmas un iesaldētu un atgūtu nelikumīgus aktīvus. Tajā pašā laikā Eiropols joprojām novēro **kavēšanos atbilžu sniegšanā**, proti, atbildes sniegšana tiek kavēta vidēji par 50 dienām, un tas mazina pārrobežu finanšu izmeklēšanu efektivitāti.

Attiecībā uz **sarežģījumiem, kas saistīti ar informācijas iegūšanu no atbildīgajiem subjektiem**¹⁸, joprojām pastāv vairākas problēmas. Dažas no šīm problēmām ir kopīgas izlūkdatu vākšanas posmā un kriminālprocesa laikā: saskaroties ar lielu apjomu apstrādājamo finanšu datu, iestādes ir norādījušas, ka ir nepieciešams vienots formāts informācijai, ko finanšu vienības sniedz iestādēm, tehnoloģiski risinājumi no dažādiem avotiem iegūtas informācijas apstrādei un eksporta/importa sistēmas, lai automatizētu finanšu informācijas pieprasījumu iesniegšanu un saņemšanu, izmantojot drošus kanālus.

Turklāt, veidojot lietu, tiesībsardzības iestādes parasti nevar pieprasīt informāciju tieši no atbildīgajiem subjektiem pirmsizmeklēšanas posmā. Ņemot vērā sarežģījumus, ko tas rada tiesībsardzības iestādēm, jo īpaši tādos gadījumos kā ekonomiskie noziegumi, kuros finanšu izsekojamība ir būtiska, lai noteiktu, vai ir izdarīti noziegumi, vairāk nekā divas trešdaļas aptaujāto tiesībsardzības iestāžu aicināja nodrošināt iespēju tieši apmainīties ar informāciju ar atbildīgajiem subjektiem izmeklēšanas agrīnā posmā, galvenokārt ātruma dēļ. Tajā pašā laikā dažas tiesībsardzības iestādes šajā posmā deva priekšroku saziņā ar atbildīgajiem subjektiem saglabāt finanšu ziņu vākšanas vienību starpnieka lomu, šo izvēli pamatojot ar to, ka tādējādi tiek nodrošināta tiesībsardzības iestāžu izmeklēšanu konfidencialitāte.

Turklāt tiesībsardzības iestādēm ir pilnvaras iesniegt atbildīgajiem subjektiem pieprasījumus tikai par kriminālprocesa informāciju, tādēļ pārrobežu informācijas

---

piemērotu dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz 2. pantā minētajiem nodokļiem, kā arī [...] nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu un terorisma finansēšanas apkarošanu” (Direktīvas 2011/16/ES konsolidētās versijas 16. panta 1. punkts).

¹⁸ Subjekti, kuriem saskaņā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas noteikumiem ir pienākums veikt atbilstošus pasākumus, lai identificētu un novērtētu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riskus, piemēram, kredītiestādes, finanšu iestādes, konkrēti profesionāļi (piemēram, notāri, juristi, revidenti, ārstata grāmatveži u. c.), trasta vai uzņēmuma pakalpojumu sniedzēji, nekustamā īpašuma aģenti, tirgotāji, futbola klubi u. c.

apmaiņai ir jāizmanto Eiropas izmeklēšanas rīkojums (EIR)¹⁹. Dažas tiesībsardzības iestādes uzskata, ka tas ir ievērojams sarežģījums: EIR atzīšana var ilgt līdz pat 30 dienām, savukārt noziedznieki pārvieto naudu pāri robežām dažu minūšu vai pat sekunžu laikā. Turpretī dažas dalībvalstis, kurās tiesībsardzības iestādes agrīnā izmeklēšanas posmā var tieši apmainīties ar informāciju ar atbildīgajiem subjektiem, ir norādījušas, ka to pārrobežu informācijas apmaiņa arī ir ātrāka. Tajā pašā laikā ir svarīgi atgādināt, ka šādu pilnvaru noteikšana tikai uz izmeklēšanas posmu un prasība par tiesas atļauju lielākajā daļā dalībvalstu liecina par to, cik svarīgi ir aizsargāt tādu sensitīvu informāciju, kāda ir finanšu darījumu dati.

Vēl viens sarežģījums, kas bieži tiek minēts saistībā ar sadarbību ar atbildīgajiem subjektiem, ir **piekļuve kryptoaktīvu informācijai.** Vairākas dalībvalstis norādīja, ka uz tiesībsardzības iestāžu pieprasījumiem nav atbildējuši virtuālo aktīvu pakalpojumu sniedzēji, kuri ir reģistrēti trešās valstīs, taču pakalpojumus sniedz ES. Tā ir būtiska problēma, ņemot vērā to, ka kriptovalūta tiek izmantota kā maksāšanas metode noziedzīgos nolūkos ne tikai kibernetizētos, bet arīvien biežāk arī tādās noziedzības jomās kā narkotiku tirdzniecība vai migrantu kontrabanda²⁰. Viena no dalībvalstu norādītajām **paraugpraksēm** dažu sarežģījumu risināšanā sadarbībā ar atbildīgajiem subjektiem ir publiskā un privātā sektora partnerību izveide starp atbildīgajiem subjektiem, finanšu ziņu vākšanas vienībām un kompetentajām iestādēm, kurās dinamiskas informācijas plūsmas notiek abos virzienos, lai nodrošinātu ciešāku un mērķtiecīgāku sadarbību konkrētos gadījumos. Lai gan aptuveni puse dalībvalstu ir izveidojušas savu publiskā un privātā sektora sadarbības modeli, vairumā gadījumu tiek veikta apmaiņa tikai ar tipoloģijām un tendencēm. Ja partnerībām ir atļauts apmainīties ar operatīvo informāciju, iestādes un finanšu dalībnieki var sadarboties drošā vidē, lai atklātu un izjauktu nelikumīgas finanšu shēmas, sniedzot izmeklētājiem vērtīgu informāciju²¹.

Kopumā tiesībsardzības iestāžu spēja iegūt un apstrādāt finanšu informāciju ir palielinājusies, pateicoties ar Direktīvu ieviestajiem uzlabojumiem, kā arī citām norisēm gan publiskā un privātā sektora, gan aģentūru sadarbības jomā. Tajā pašā laikā joprojām pastāv vairāki sarežģījumi, piemēram, nepietiekama spēja apstrādāt lielus datu apjomus, šķēršļi iestāžu informācijas apmaiņai ar atbildīgajiem subjektiem lietas izmeklēšanas gaitā un pārrobežu sarežģījumi, ņemot vērā ātrumu, ar kādu naudu var pārvietot pāri robežām. Daži no pēdējo gadu laikā izstrādātajiem modeļiem, jo īpaši publiskā un privātā sektora partnerības, palīdz novērst šos sarežģījumus, savukārt nesen pieņemtie likumdošanas instrumenti, piemēram, jaunie noteikumi par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu un Direktīva (ES) 2024/1260, arī veicinās kompetento iestāžu labāku piekļuvi finanšu informācijai. Ņemot vērā nepieciešamību īstenot šīs svarīgās iniciatīvas, šobrīd **nav iespējams izdarīt secinājumus par finanšu informācijas definīcijas paplašināšanas nepieciešamību un samērīgumu.**

4. SECINĀJUMS

Direktīva 2019/1153 ir ievērojami uzlabojusi tiesībsardzības iestāžu spēju piekļūt finanšu un cita veida informācijai, lai novērstu, atklātu, izmeklētu noziedzīgus nodarījumus un sauktu pie atbildības par tiem. **Lai gan joprojām pastāv dažas nepilnības, kas būtu jānovērš, lielākā daļa dalībvalstu ir transponējušas Direktīvu tā, lai nodrošinātu atbilstību Direktīvā paredzētajiem mērķiem un aizsardzības pasākumu līmenim.** Neskarot izpildes

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/41/ES (2014. gada 3. aprīlis) par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās (OV L 130, 1.5.2014., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj>).

²⁰ <https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf>.

²¹ [Policy-Summary-EFIPPP-Practical-Guide-operational-cooperation-1.pdf](#).

darbības, ko varētu veikt, lai novērstu atlikušos pārkāpumus, Komisija turpinās sadarbīties ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu Direktīvas 2019/1153 efektīvu piemērošanu. Kā pirmo pasākumu Komisija plāno 2026. gadā pieņemt īstenošanas aktu, lai nodrošinātu, ka finanšu vienības sniedz darījumu ierakstus vienotā formātā visā ES, kas ir tiesībaizsardzības iestāžu ilgstoša prasība, kā to paredz 2024. gada maijā pieņemtajā Direktīvas grozījumā²².

Tajā pašā laikā Direktīva ir daļa no plašāka instrumentu kopuma, kas paredzēts nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu apkaršanai, un daži no tiem nesen tika pastiprināti. Ņemot vērā **Eiropas Komisijas vienkāršošanas un sloga samazināšanas politiku**, šajā ziņojumā ir izklāstīta Direktīvas saikne ar šiem instrumentiem un citiem tiesību aktiem, kā arī dažu Direktīvas noteikumu praktiskā ietekme un nozīme atbilstošu aizsardzības pasākumu nodrošināšanā. Minētie konstatējumi var būt pamats turpmākām diskusijām ar ieinteresētajām personām, lai novērstu dažus sarežģījumus, kas saistīti ar administratīvo slogu un iespējamām neatbilstībām ar citiem leģislatīvajiem instrumentiem.

Visbeidzot, ir pāragri izdarīt secinājumus par to, vai ir nepieciešams un vai būtu samērīgi paplašināt finanšu informācijas definīciju. Papildus pasākumiem, kas tika ieviesti ar Direktīvu, ir vēl vairāki citi faktori, kuri ietekmē tiesībaizsardzības iestāžu spēju iegūt un apstrādāt finanšu informāciju, – piemēram, tiesībaizsardzības iestāžu spēja apstrādāt lielus datu apjomus, iespēja izmantot publiskā un privātā sektora partnerības finanšu izmeklēšanā vai ātra pārrobežu informācijas apmaiņa –, un attiecībā uz kuriem situācija jāuzlabo. Turklāt nesen pieņemtie tiesību akti par finanšu izmeklēšanām vēl nav pilnībā atrisījuši uzlabojumus, jo attiecīgie tiesību akti vēl tiek transponēti vai tikai stājas spēkā.

---

²² Direktīvas (ES) 2019/1153 6. panta a) apakšpunkts.